

KONTRA FERENC

1968 nyara

Tompa, fénytelen nyári nap volt. Fülledtség telepedett a szobákra. A kitárt hátsó ajtón át néztem, hogy Rexi a szomszéd macskáját kergeti az udvaron. Hamar megelégedte, két szökkenéssel fent termett az almafán. Onnan fújta rá, csak megszokásból, valójában inkább kinevette a kiskutyát, mert még csak tanulgatta vékony hangján az ugatást. Ült a fa alatt, és várta, hogy lemásszon a macska.

A konyhában üresen állt az asztal, jóval ebéd után voltunk. Színes, nagy alakú albumot lapozgattam a heverőn, a hullók életéről szolt. Ebből rajzolgattam át egy szalagos leguánt. Ilyent szerettem volna magamnak egy terráriumban.

Anyám hangját hallottam a hálósobából. Türelmetlenül szólított, egyre kétségbeesettebben. Mentem is mindjárt, de megállított, mielőtt az ajtóhoz értem volna.

– Ne gyere be. Hallod! Eszedbe ne jusson! Szaladj apádért, hogy azonnal jöjjön haza.

Ez már kiáltás volt. Magamra kaptam a rövid ujjú nejloningem. Mégsem mehettam végig az utcán félmeztelenül. Csatoltam fel a szandálomat, és futottam, ahogy csak bírtam. Nem készítettek fel rá, hogy mikor lesz és hogyan, de rögtön tudtam, miről van szó.

Csinos lányok jöttek szemben, akik a korzóra indultak fagyizni ilyenkor, vasárnap délután. A templom előtt a fiúk klikk-klakkot pörgettek, és láttam, hogy egyre feszültebbek a verseny miatt, hogy ki bírja tovább. Most elsuhan-tam mellettük, mintha észre sem venném őket. Még néhány hosszabb kerítés volt csak hátra.

Felmentem a lépcsőn, kinyitottam a kocsma üvegajtóját. Bent forgott ugyan a mennyezeten a hatalmas ventilátor, de a füstös, sörszagú levegőben úgy éreztem, mintha nyakig vízben tudnék csak haladni. Úgy kellett úszva áthatolni a sűrű közegen.

A magas polcra helyezett tévében éppen tankokat mutattak.

Focicsapatok neve és a gólok száma röpködött a hangzavarban, a pultnál könyöklők üvöltve röhögtek. Mintha nemcsak a beszédnek kellett volna hangosabbnak lennie, hogy megértsék egymást, hanem a nevetésnek is. A részegek egyébként is hangosabbak a kelleténél. Mintha a falak is izzadtak volna. Amikor hozzáértem az egyik oszlophoz a karommal, éreztem, hogy nedves.

Apámat végre megtaláltam a túlsó sarokban, négyen ültek egy asztalnál, nem beszélgettek, a poharukat bámulták. Apám is észrevett, intett, hogy menjek oda. Oldalazva tudtam csak átkelni az emberek és a székek között. Nem is figyeltem, kik voltak még ott, akikkel apám ült, mondtam neki, hogy azonnal jöjjön haza, anya üzeni.

Természetesen a másik három pasas alig várta, hogy meghallja, miért mentem. Már előre vigyorogtak, amikor megláttak.

– Né'má! Naaa? Höhöhö! – harsant fel a trió.

Nem volt annál kínosabb, mint amikor egy asszony a gyerekeit küldte a kocsmába a férjéért. Mindegy, hogy miért. Ez az a hely, ahol semmi sem maradhatott titokban.

– Akkor azonnal haza! – visította egyikük gúnyosan.

– Szóval eljött az idő – nevetett a másik, mint aki csak most kapcsolt.

Apám szólt a harmadiknak, hogy akkor jöjjön, hiszen megígérte.

– Meg – mondta, és a kocsi márkajelzéses kulcsát a mutatóján forgatva vonult kifelé, hogy mindenki lássa, és rögvest álljon félre. Mert ő most ráadásul hatalmas szívességet tesz.

Kivágódott a kocsmajtó, és ők ketten sietve beszálltak a kocsiba. Engem nem vittek magukkal. Indultam sietve a járdán utánuk. És már láttam is, hogy előttünk lassítanak, odakanyarodnak a hátsó kapu elé.

Apámnak csak motorja volt. Azért kérte meg ezt a pasast, hogy jöjjön a kocsijával. Régen jó barátok voltak, aztán kiment vendégmunkásnak a Dual por-szívógyárba Münchenbe, és most a szabadságát töltötte itthon. Másról se szólt a nyár, mint a vendégmunkások rongyrázásáról, amikor hazajöttek egy hónapra szabadságra. Mondták is, hogy ezek még a vécére is limuzinnal járnak, hogy vetélkedjenek lestrapált kocsijukkal egymás, no meg a falubeliek előtt.

Mire hazaértem, anyám már a hátsó ülésen ült, maga mellé véve a kis barna bőröndjét, amibe jó előre összekészített minden szükségeset. Odamentem hozzá, és csak néztem az arcát, nyilván nagyon rémülten, mert azt mondta a lehúzott ablakon át, hogy nem lesz semmi baj. Csak én hallottam, ők ketten elöl nem. Egymással beszélgettek.

Rex Gildo ropogós német slágere, a *Wer das verbietet* szólt a rádióból, dübörögtek a hangfalak az utastérben, és a hátsó kerekek csak úgy kaparták a sódert hátul, ahogy padlógázzal kikanyarodott a kocsi az országútra.

Becsuktam magam mögött a hátsó kaput. Az udvarra nyíló konyhaajtót is tárva-nyitva hagyták. Azt be is zártam belülről. Rexi a konyha közepén ült, őt is csak úgy itthon hagyták, mint engem. De neki ott voltam én, hiszen az én kutyám volt. Nem is nagyon hallgatott másra, ezért a többiek nem kedvelték. Megörült, amikor meglátott, mintha már nagyon régen látott volna, vagy csak megérzett valamit abból a légkörből, ami körülvett. Úgy viselkedtek, mintha nem is tartozna rám, ami lesz. Követett a szobába, mert velem jöhetett, én beengedtem oda is. Néha vakkantott, leült mellém a heverőre, néztük a délutáni sorozatot, a *Peyton városkát* Mia Farrow-val és Ryan O’Neallel.

Még csak félórája ülhattünk ott, amikor váratlanul elment az áram. Zötytyent egyet a hűtőszekrény a konyhában. Addigra vészjóslóan haragos lett az ég, a kelet felől érkező felhők éjszakai sötétet hoztak egyik percről a másikra. Villant egy hatalmasat, kivilágosodott tőle az egész szoba egy pillanatra, amit félelmetes dörrenés követett, összekoccantak a vitrinben a poharak, és lassú táncba kezdett a csipkefüggöny, mintha időnként megrángatta volna a vihar érkező kísértete. Nyomában zuhogás hallatszott a ház falán, mintha öntöttek volna rá a vizet, és a bádog ablakpárkányon pattogni kezdett a jég. Gyorsan csuktam az ablakokat, három helyen is nyitva találtam, alattuk már tócsák keletkeztek. Közben azt hittem, betörnek. Leengedtem a redőnyöket. A vékony réseket éles villámkések hasogatták. Kerestem rongyokat, amivel felitattam a vizet. Rexi nyüszítve futott utánam, amerre mentem. Ő sem ért még ilyen ítéletidőt, meg én sem. Közben mintha mozgott volna a padló a folyamatos dörgéstől. Néztem, hova bújhatnánk el. Éppen befértem a két ajtó közé. Bezártam belülről a bejárati ajtót, amely teljesen csukott volt, a másikon fent, a matt üvegbetéten át még beszűrődött némi fény, de ha leültem a két ajtó közé, akkor a villámok alig látszottak be, szinte teljesen beborított a sötét, ettől megnyugodtunk, éppen elfértünk Rexivel a keskeny küszöbön. Az ölembe vettem, és hallgattunk.

Mint valami film, úgy kezdtek előttem peregni a jelenetek, hogy anyám terhesége számomra egyik napról a másikra derült ki, amikor már látszott rajta, de velem erről nem beszéltek. Elöttem még apámmal sem. Egyszer ke-

rült csak szóba, hogy mi legyen a neve, lányneveket fontolgattak, és érdekes, hogy fel sem merült, hogy esetleg fiú lesz, pedig éppenséggel lehetne. Tudtam, hogy egyszer szülni fog, de nekem ezt sem mondták. Nem baj, itt fogunk várni a kutyával, és majd biztosan hazahozzák őket az autóval. Attól kezdve testvérem lesz.

Nagyon sok idő telt el így. Mintha elcsendesedett volna odakint. Kizártam, kinyitottam a bejárati ajtót. Kint még szemerkélt az eső. A sötétség elvonult, nyomában pókhálókat rajzoltak a villámok az égre a távoli dörgés visszhangjainak kíséretében. Felettünk már kifehéredtek a felhők. Ekkor jutott eszembe, hogy mennem kell tejért. Felhúztam az esőkabátomat, begomboltam a kabátba Rexit is, mert félne, ha magára hagynám itthon, fogtam a kannát és az esernyőt, és indultunk. Kicsit bonyolult volt, hogy a kutya se csússzon ki, meg az esernyő se forduljon ki a kezemből. Az utcán nem volt senki, csak a pocso-lyák nőttek nagyra.

Kerülgettem őket, a szandálban így is vizes lett a lábam. Át kellett menni az úton, és a harmadik ház volt, ahova tejért jártam, mindig csak én, mert az én dolgom volt. Azt is megszoktam, hogy ott nem kell megvárnom senkit, aki majd kiszolgál. A tej ki lesz készítve nekem egy pöttyös, zománcos kiöntőben, konyharuhával letakarva a verandán lévő asztalon. Én pedig csak beleöntöm a kannámba. És már jöttünk is kifelé a kutyával.

Akkor érkezett meg a hétórás busz. El lehetett látni a megállóig. Olyan valószínűtlen kép tárult elélem a vörösen lángoló naplementében, mint valami szélesvásznú filmben: a túlsó oldalon a kék mennybolttal, hogy egy pillanatra tátva maradt a szám, olyan volt a jelenet a csendesedő esőben a távoli villámokkal, mintha egy háború ért volna véget. A vihar mindent lemosott, a lombokat, a háztetőket, és ettől tiszta és üde lett az utca, szinte visszhangzott a fényes aszfalt. Nem akartam hinni a szememnek. Csupán egyetlen utas szállt le, a nagynéném, orgonaszínű dzsörzé kiskosztümben. Apám nővére. Csak állt a megállóban az utazóbőröndjével, és talán ő sem akart hinni a szemének, hogy én megyek felé.

– Kijöttél elélem? Honnan tudtad, hogy meglátogatlak benneteket?

– Nem tudtam. Csak tejért voltam, és éppen megláttalak, hogy leszálltál. Ezt ti biztosan megbeszéltétek.

– Mit?

– Azt, hogy most kell jönni.

– Miért?

– Mert anyámat bevitték a kórházba.

– Mikor?

– Három óra tájban, de még nem értek haza.

A nagynéném elgondolkodott, elvette az esernyőt, és mondta, hogy majd ő hozza. Kipattant a felső gombom. Rexi kíváncsian dugta ki fekete-fehér fejcskáját a kabátomból.

– Ez a kutya nem tud a lábán járni? Miért cipeled?

– Mert elázik.

– Na és? Csak egy kutya!

Hazaértünk. Kizártam a bejárati ajtót. Újra zümmögött a hűtőszekrény. Időközben megjött az áram. Felkapcsoltam a villanyt.

– Mit keres itt a kispárna a küszöböm?

– Ja ez? Rexinek tettem, mert nagyon félt.

Fogta a kispárnát, és a konyhában a kutya kosarába tette. Megint gondolkodott, sóhajtott, mint aki azon töpreng, hogy mi mindent kérdezhetne tőlem, amire még kíváncsi, és esetleg válaszolni is tudnék. De csak a fejét csóválta.

– Most fel kell forralni a tejet a gázon abban a fehér lábasban, azt is én szoktam csinálni, addig itt ülök mellette, figyelem, nehogy kifusson – mondtam.

Közben a nagynéném letelepedett a kanapéra. Maga mellé vette a táskáját, kicipzározta, és kivett belőle egy tábla eperkrémmel töltött csokit.

– Tudom, hogy ezt szereted.

Megörültem neki, végre engedett egy kicsit a szorítás a gyomromban, ami egészen addig tartott. Már szinte fájt. Kibontottam a csokit, és letörtem belőle két kockát. Az íze olvadt a számban, kicsit megnyugtató. Nem tudtam, hol vannak a szüleim, nem tudtam róluk semmit. Nem mondtak semmit, és kint már sötét volt. Ilyenkor duruzsolni szokott a tévéhíradó a másik szobából. A bejárat fölött égni szokott a lámpa. Anyám gyakran rádiót hallgatott a konyhában.

Púposodott a tej a lábasban, gyorsan elzártam alatta a gázt, és fedőt tettem rá.

Közben a nagynéném körülnézett a konyhában.

– Csak ez a kis kenyérvég van itthon?

Bekukkantott a hűtőszekrénybe is. Sorban kinyitotta ki a konyhaszekrényen az ajtókat.

– Hol tartjátok a lisztet és a nyújtófát?

– Deszka is van a spájzban.

Talált magának kötényt. Nekiállt tésztát gyúrni. Én pedig elhelyezkedtem vele szemben a heverőn, ahogyan ilyenkor szoktam, amikor anyám tésztát gyúrt, mert ilyenkor szoktunk beszélgetni. Ilyenkor volt rá ideje.

– Szereted a grízes tésztát?

– Szeretem.

– Majd teszünk rá kajsizdzsemet is! Láttam a polcon egy üveggel.

– Az jó lesz. Majd jut belőle a Rexinek is, még alig evett ma valamit.

– És teszünk félre apukádnak is, ő is éhes lehet.

Hogy ne kelljen keresgélnie, elővettem a szűrőt, a tálat, egy kisebb fazekat, amiben vizet forraltunk.

Három tányért tettem az asztalra. Amikor kész lett a vacsora, már nagyon éhes voltam. Apa helye üres maradt. Ültünk egymással szemben, és ettük a grízes tésztát. Fogtam az ásványvizet, vettem elő poharakat a vitrines szekrényből, és töltöttem mindkettőnknek.

Aztán se mentünk tévét nézni. Beszélgettünk, és közben mindketten fél szemmel a falon ketyegő órára pillantottunk. Kilenc óra múlt. Ismertem a lépteit, egyedül jött, hangosan dobogott a szívem. Csukódott a kapu, aztán nyílt a bejárati ajtó. Nagynéném a konyharuhát gyűrögette. A szája pengeélesen vékonyodott el, ahogy végignézett rajta. Valamit mondania kellene, de apám törte meg a csöndet:

– Hát te mikor eljöttél? Nem is számítottunk rád!

– Halljuk az örömhírt, fiú lett vagy lány?

– Nem vártam meg – mondta apám.

Nem nézett egyikünkre sem. Többet nem is mondott. Ment a fürdőszobába.

Egy darabig még ültünk az asztalnál. De már nem beszélgettünk semmiről. Összeszedtem a tányérokat, és a mosogatóba tettem. Rexi már elaludt a párnáján a fonott kosarában.